

## הוויכוח על ישראל בתוך המפלגה הרפובליקנית

אבישי בן ששון-גורדיס וטד ששון | 17 בדצמבר, 2025 | גיליון 2073

בשבועות האחרונים הולך וגובר המתח בשורות הימין האמריקאי סביב מעמדה של ישראל במדיניות החוץ של ארצות הברית. בתוך המחנה נשמעים יותר ויותר קולות המפקפקים בהתאמה שבין עקרונות תפיסת "אמריקה תחילה" לבין תמיכה כמעט בלתי מסויגת בישראל. בחלק מהמקרים, הוויכוח על ישראל מצטלב עם מוטיבים אנטישמיים ותיקים ועם מגמות דתיות בימין הנוצרי, ולכן מעורר דאגה גוברת בקרב יהודי ארצות הברית. הדומיננטיות של הנשיא טראמפ בקרב הנהגת המפלגה ובקרב קהל תומכיה, מגבילה את השפעתם המעשית של קולות אלה על קבלת ההחלטות בוועידות. עם זאת, הדיון המתעצם ברעיונות מעין אלה במרחב השמרני מצביע על כך שתמימות הדעים שאפיינה את המפלגה הרפובליקנית בשאלת התמיכה בישראל בעבר הקרוב, עלולה שלא להמשך בעתיד. בשילוב עם מגמות מקבילות במפלגה הדמוקרטית ועם שינויי עומק בעמדותיהם של צעירים אמריקנים, ישראל נדרשת להיערך למציאות שבה התמיכה היא לא רק פחות דו מפלגתית, כפי שמזהירים רבים, אלא הופכת לסוגיה שנויה במחלוקת בתוך כל אחת מן המפלגות פנימה. במציאות כזו, ישראל עלולה לגלות כי אף מחנה פוליטי אמריקני אינו עוד "בית בטוח" למדיניות חוץ פרו ישראלית עקבית. במקביל, יהדות ארצות הברית צפויה לחוש ניכור גובר משני צדי הקשת הפוליטית - בין אם בשל זהותה היהודית ובין אם בשל זיקתה לישראל ותמיכתה בה.

במפלגה הרפובליקנית, שמאז בחירתו מחדש של הנשיא טראמפ בנובמבר 2024 הפגינה אחדות שורות במרבית הנושאים, ניכרים לאחרונה סדקים של מחלוקת פנימית. אחד מקווי השבר המרכזיים נוגע לישראל: מעמדה בתפיסת האינטרסים האמריקניים, ובאופן מדויק לא פחות - מקומה של יהדות ארצות הברית בחברה האמריקנית. חלק ניכר מן הדיון סביב סוגיות אלה התמקד בכך שכלי תקשורת מרכזיים בימין מעניקים במה לדמויות ולמסרים אנטי ישראליים ואנטישמיים. אולם, הסוגיות הללו מהדהדות בעומק רב יותר: הן נוגעות לטיבו של זרם ה־MAGA ולעתיד המפלגה הרפובליקנית.

### רקע

הוויכוח על ישראל בימין האמריקני החל לצבור תאוצה בשבועות האחרונים, אולם סימני המתיחות הופיעו כבר לפני מספר חודשים, במהלך המלחמה עם איראן. לקראת התקיפה האמריקנית על מתקני הגרעין של איראן, החלו קולות בולטים בימין [הפוליטי והתקשורתי](#) האמריקני לפקפק בכך שגרירת ארצות הברית לעימות במזרח התיכון משרתת את האינטרסים האמריקניים, ואף הציעו שהיא משקפת התערבות בלתי הולמת מצד ישראל בזירה הפוליטית האמריקנית. תגובתו הישירה של טראמפ לטענה

כי הצטרפותו לתקיפה הישראלית סותרת את עקרון "אמריקה תחילה" הייתה חד משמעית: כי מדובר [בהחלטה](#) שלו וכי הוא לבדו יקבע מה משמעות העיקרון וכיצד הוא מיושם.

אולם הצהרה זו לא שמה קץ לוויכוח הפנימי על מקומה של ישראל. באירוע פומבי שנערך לא מכבר, [נשאל](#) סגן הנשיא ג'יי.די. ואנס אם ארצות הברית אמורה לראות בישראל בעלת ברית קרובה? השואל הציג עצמו כ"נוצרי... המבולבל מאין בכלל נולד הרעיון שאנו חייבים משהו לישראל". ואנס, נוצרי קתולי מוצהר, לא דחה את הנחת היסוד של השאלה. הוא הכיר בפערים הדתיים בין יהודים לנוצרים, והדגיש וכי התמיכה האמריקנית בישראל מותנית בהתאמה בין האינטרסים של שתי המדינות - עמדה ריאליסטית שכבר [הביע בעבר בנוגע ליחסים בין שתי המדינות](#).

מדאיג יותר מחילופי הדברים הללו, הוא גל של הצהרות אנטי-ישראליות ואנטישמיות שנשמע לאחרונה מפי דמויות בולטות בימין האמריקני. טאקר קרלסון, שמנחה את פודקאסט החדשות והפוליטיקה המוביל בארצות הברית, תקף בפומבי את ישראל ואת התמיכה האמריקנית בה, ואף השתמש בדימויים קיצוניים כאשר הציג [את ראש הממשלה](#) נתניהו כאויב הציוויליזציה המערבית - תוך רמיזות והשוואות לנאצים. על פי קרלסון:

"נתניהו אומר שהוא מגן על הציוויליזציה המערבית. לא. הוא אויב שלה. האויב הגדול שלה, לא פחות... למה הנאצים היו רעים? כי הם אמרו שהם נלחמים באנשים האלה [היהודים] בגלל מי שהם... ונתניהו מאמין באותו דבר."

דברים אלה נאמרו לאחר שקרלסון אירח בתוכניתו את [ניק פואנטס](#), גזען אנטישמי פופולרי ובוטה החובב את היטלר. דמות תקשורתית משפיעה נוספת היא [קנדיס אוונס](#) (Candace Owens), שנוהגת להפיץ תיאוריות קונספירציה אנטישמיות, לרבות טענות מופרכות נגד איפא"ק ובכללן שהארגון עומד מאחורי ההתנקשות בנשיא ג'ון פ. קנדי, ושהיהדות היא "דת פדופילית המאמינה בשדים... [ו]הקרבת ילדים". בעבר ביטויים כאלה היו מובילים לנידוי הדוברים, אולם כיום דומה שהם מקובלים למדי בקרב שמרנים צעירים בעלי מעורבות פוליטית. בהקשר זה, תחקיר שפורסם לאחרונה ב'פוליטיקו' [חשף](#) צ'אט קבוצתי בין מובילים של ארגונים "רפובליקנים צעירים" - בשנות ה-20 וה-30 לחייהם, הגדוש בפוסטים אנטישמיים וגזעניים. כאשר בכירים רפובליקנים ובכללם סגן הנשיא, נחשפו לפרשה, הם [בחרו](#) למסגר אותה כתופעה שולית, ולא כסימן אזהרה רחב יותר.

בהמשך לכך, ולאחר שכמה דמויות שמרניות ביקרו את קרלסון על אירוח פואנטס בפודקאסט, [הוזכר](#) נשיא מכון המחקר Heritage Foundation, קווין רוברטס, לצאת להגנת התוכנית. רוברטס הצהיר כי נאמנותו לנוצרי וכאמריקני היא בראש ובראשונה למשיח ולאמריקה, ודחה את הקריאות להתנער מקרלסון. Heritage Foundation הוא ממכוני המחקר המרכזיים והמשפיעים במחנה השמרני, ומזוהה עם עיצוב קווי מדיניות מרכזיים של ממשל טראמפ - לרבות בסוגיות הנוגעות למאבק באנטישמיות. ההתנגדות להצהרתו של רוברטס [הציתה ויכוח פנימי בתוך הארגון](#), שהתמקד בשאלה האם התמיכה ביחסים המיוחדים בין ארצות הברית לישראל עולה בקנה אחד עם עקרונות "אמריקה תחילה" ועם תפיסות ערכיות דתיות בעולם הנוצרי השמרני.

## ניתוח

את ההתפתחויות המדאיגות ביחס לישראל ולשיח האנטישמי בחלקים מן הימין האמריקני ניתן לייחס לשילוב של גורמים אידיאולוגיים, דתיים וטכנולוגיים.

- **מבחינה אידיאולוגית,** הפלג האנטי ישראלי בימין טוען כי הוא מסיק את המסקנה "הטבעית" מתפיסת "אמריקה תחילה" של הנשיא טראמפ: אם כל ברית נבחנת דרך פריזמה של אינטרס אמריקני צר וקונקרטי, מדוע שישאל תזכה ליחס חריג? בהתאם לכך, כאשר האינטרסים הישראליים אינם חופפים לאלה של וושינגטון, כפי שטוענים גורמים במחנה זה, על ארצות הברית לצמצם את תמיכתה בישראל ביחס למצב הקיים. במתווה כזה, השותפות תוכל להמשיך להתקיים בעיקר על בסיס ערכים משותפים; אלא שרבים בימין רואים ב"ערכים" תשתית רעועה למדיניות חוץ, ואחרים אף מערערים על ההנחה שהערכים של שתי המדינות אכן קרובים כפי שנהוג לטעון.

- **מבחינה דתית,** העוינות בתוך חלקים מן המפלגה הרפובליקנית כלפי הברית בין ארצות הברית לישראל מתחזקת על רקע עלייתה של הלאומיות הנוצרית, המהווה רכיב משמעותי בבסיס המפלגה. אמנם יש בתנועה מי שמבקשים לשלב את היהדות בתוך מסגרת רחבה של "ציוויליזציה יהודית-נוצרית", אך מולם מתבססים גורמים המבקשים לדחוק את היהדות אל מחוץ לגבולות הזהות התרבותית-דתית שהם שואפים לעצב. במקביל, תמורות בתוך הנצרות האמריקנית תרמו לעלייה באנטישמיות גלויה ולגידול בעמדות אנטי ישראליות. עד לא מזמן הקבוצה הדתית הדומיננטית בימין הייתה של אוונגליסטים לבנים, שרבים מהם רואים עצמם "ציונים-נוצרים". כיום לעומת זאת, [מתחזקת השפעתם](#) של שמרנים קתולים [ונוצרים אורתודוקסים](#), שאינם חולקים את המחויבות התיאולוגית של האוונגליסטים למדינת ישראל.

- **מבחינה טכנולוגית,** סביבת הרשתות החברתיות ובכלל זה שינויים באלגוריתמים של פלטפורמות מרכזיות כגון X (לשעבר טוויטר), מתגמלת מחלוקת, מקטינה את תפקידם של "שומרי הסף", ומאפשרת לקולות קיצוניים שבעבר התקשו להשיג חשיפה רחבה להפוך במהירות לחלק מן השיח המנורמל. כך נוצרת דינמיקה שבה תכנים פרובוקטיביים, לרבות כאלה הנושאים מטען אנטי ישראלי או אנטישמי, נהנים מתפוצה גבוהה ומהשפעה החורגת בהרבה ממשקלם האמיתי במרחב הפוליטי.

שלוש המגמות הללו קיבלו תאוצה נוספת על רקע המלחמה הרב-זירתית שמנהלת ישראל. גם בימין האמריקני הקיצוני, בדומה לשמאל, ניכרת השפעה של שטף התמונות שהציף את התקשורת המערבית בתקופה הממושכת של הלחימה. הסקרים מלמדים שהרגש השלילי כלפי ישראל [בקרוב צעירים אמריקנים התחזק בשתי המפלגות](#). [בסקר שנערך לאחרונה על ידי מכון פיו](#), מחצית מהרפובליקנים מתחת לגיל 50 הביעו דעה שלילית על ישראל.

לעת עתה, שליטתו של הנשיא טראמפ במפלגה - לצד עמדותיו הפרו ישראליות - מציבה חסם עליון בפני תרגום המגמות הללו למדיניות מעשית. עם זאת, עלינו להניח שיימשך הוויכוח על משמעות "אמריקה תחילה" עבור הברית בין ארצות הברית לישראל, וכן התרחבות השיח האנטישמי בימין האמריקני. כבר כעת, האנטישמיות הגלויה הנלווית בחלק מהמקרים להתרחקות מישראל מעוררת דאגה עמוקה בקהילה היהודית אמריקנית, שלא נדרשה בעשורים האחרונים להתמודד עם רמה כזו של עוינות מפורשת במרחב הציבורי. יתרה מכך, טראמפ עצמו עשוי לשנות בכל עת את הגדרתו לאינטרס הלאומי של ארצות הברית; וכאשר יסיים בבוא הזמן את כהונתו הנוכחית, חלק מהמועמדים הבולטים לרשת אותו עשויים להגיע מן האגף הספקני יותר כלפי ישראל.

כאשר מצרפים לכך את השחיקה המתמשכת בתמיכה בישראל במפלגה הדמוקרטית, שלפרקים [נוטה גם היא לאנטישמיות](#) בדרכה שלה, ההשלכות על ישראל ועל הקהילה היהודית-אמריקנית, שעדיין [תומכת ברובה בישראל](#) (גם אם לא בממשלתה), הן קשות. ישראל לא רק חדלה מלהיות סוגיה דו-מפלגתית, אלא שהתמיכה בישראל נעשית יותר ויותר לסוגיה שאין לה בית פוליטי טבעי באף אחת משתי המפלגות. כעת גם ברמה הפנים-מפלגתית נעשית התמיכה בישראל לסוגיה במחלוקת. אין פירוש הדבר שהתנגדות לישראל הפכה לעמדת ברירת המחדל בארצות הברית. בפועל, פוליטיקאים אמריקנים עדיין נוטים יותר לתמוך בישראל מאשר להתנגד לה. אולם ככל ששיתוף הפעולה הבין-מפלגתי נעשה נדיר יותר, וככל שנמשכת השחיקה בתמיכה בישראל באגפים האידיאולוגיים של שתי המפלגות, כך תתקשה ישראל להשיג את רמת הגיבוי והוודאות שאליה התרגלה בעשורים האחרונים. אם המגמה הנוכחית תחריף, תידרש קואליציה של המרכז הפרו-ישראלי המצטמצם בשתי המפלגות כדי לגבש תמיכה במהלכים הנחוצים לישראל, וזאת במציאות בה שתי המפלגות כמעט ואינן משתפות פעולה.

## המלצות מדיניות

- 1. לפעול בתיאום עם הנשיא טראמפ לבלימת התפשטות שיח אנטי ישראלי ואנטישמי במרחב MAGA.** טראמפ מוסיף ליהנות מהשפעה חריגה על המפלגה הרפובליקנית, הן בקרב הנהגה ומוסדות מדיניות, הן בקרב פעילים ותומכים בשטח. ישראל והנהגתה הוכיחו בשנה האחרונה שיש להן אוזן קשבת אצל הנשיא טראמפ ויועציו. יש למנף זאת כדי לדון בצעדים שיפעלו לבלימה ודה-לגיטימציה של ביטויי אנטישמיות קשים והפצת קונספירציות אנטי-ישראליות.
- 2. לעגן את "הקשר המיוחד" בשותפות אסטרטגית הדדית – ולא במתכונת של חסות אמריקנית.** מזכר ההבנות המסדיר את הסיוע הצבאי של ארצות הברית לישראל (ה-MOU) צפוי להסתיים בשנת 2028. לקראת ניסוחו של מזכר עתידי, על ישראל לשאוף למתווה שיפחית בהדרגה את רכיב המימון הישיר, ובמקביל יחזק את מרכיבי השותפות הביטחונית באופן המשקף טוב יותר את אופייה ההדדי של הברית.
- 3. להשקיע מאמץ אינטנסיבי להשבת התמיכה הדו-מפלגתית.** ההתפתחויות האחרונות בימין ממחישות כי ישראל אינה יכולה עוד להתייחס לתמיכה האמריקנית כאל נתון קבוע. לנוכח תנודת המטוטלת בין ממשלים רפובליקניים ודמוקרטיים, על ישראל לפעול באופן שיטתי לשיקום התמיכה באינטרסים החיוניים שלה בקרב מגוון רחב ככל האפשר של מחוקקים, בכירים לשעבר, מכוני מחקר ומעצבי דעת קהל לאורך כל הקשת הפוליטית בארצות הברית. סביר להניח שהמאמץ ידרוש שינויי מדיניות ואיתותים רטוריים וערכיים מצד הנהגת ישראל, לצד צמצום ההסתמכות הישראלית על סיוע צבאי אמריקני (שמהווה כלי רטורי מרכזי בטענות נגד ישראל מצד גורמים אנטי-ישראלים בזירה הפוליטית האמריקאית). יהיו הצעדים הנדרשים מישראל אשר יהיו, יש לזכור שהאלטרנטיבה להם היא אובדן תמיכה מסוכן. אין זאת כדי להגיד שישראל חייבת לבצע אותם בכל מחיר, אך בתחשיב עלות-התועלת שלהם יש לכלול את הערך בברית ישראל-ארה"ב.

4. **לתמוך ביהדות אמריקה וגם להקשיב לה.** על אף מקומה המרכזי של ישראל בזהותם של רבים מיהודי ארצות הברית, ועל אף מעורבותה במאבק נגד ההתקפות הנוכחיות על יהדות אמריקה בזירה הציבורית, ישראל לבדה לא תוכל לפתור את בעיית האנטישמיות בארצות הברית. עם זאת, מה שגורמים רשמיים בישראל יכולים לעשות הוא להקשיב לחששות של יהדות אמריקה, הן דרך נציגיה המוסדיים והשיחות הישירות הרבות שהם מנהלים עם קהילות ברחבי ארצות הברית. לאחר הקשבה כזו, ייתכן שיתבהרו כמה אפיקים דרכם ניתן לפעול.

---

**פרסום זה התאפשר בזכות שותפות INSS עם קרן משפחת רודמן**